

Tarantati, &  
chorea S. Viti.

tiunt, & rogant, jubentque, ut sibi vincula injiciantur, ne ipsi in amicos, & adstantes irruant, eosdemque monent, ne ori manum, aut quidlibet admoveant, ne moribus lanientur, ex quo patet, quàm nihil habeat morbus hic cum Mania affinitatis. Causa autem ejus est sanè aliquid à cane communicatum sanguini certo modo ipsum sanguinem fermentans, ut morde- re, ut concuti, ut vim maximam exerere, ut aliquando delirare, ut aquam averfari debeat rabidus, quorum omnium necessaria operandi ratio potest esse quidem similis rationi, qua operatur vis Maniam referens, sed necessarium non est, ut sit eadem, ita ut species Maniæ constitui debeat morbus, qui est etiam aliquando sine delirio. Tertium locum occupant Tarantati, quartum chorea S. Viti. Tarantati delirant etiam, sed non semper, & ad sonitum alicujus instrumenti musici, quanquam cæteroquin sint satis debiles, & omninò languidi videantur, & surgunt subitò, & saltus, & choreas etiam laboriosissimas agunt. Morbus hic producitur per morsum cujusdam phalangii Tarentini in Apulia, & per voces musicas maximè mitescit. Huic similis est chorea S. Viti ex eo sic nuncupata, quod S. Vitus hujusmodi morbo obsessos ad sanitatem revocare creditur, & hoc morbo detenti dies, noctesque saltant & continuè saltare gestiunt; quod sanè delirium esse nemo non videt. Quantum in hisce duobus morbis possit esse fallaciæ, & astutum in saltatoribus ipsis, non recensero fusiùs, cum certum sit, repertos homines, qui ejusmodi morbis se affectos simulabant, cum nihil re ipsa tale paterentur. Fieri insuper potest, ut ejusmodi saltatio sit simplex delirium à qualibet opinione productum, qua fiat, ut delirus ille saltare debeat. Sic fieri potest, ut vigeat delira opinio delectationis in saltu, vel remedii stultè crediti alicujus mali, vel quid simile; hac enim profectò opinione fiet, ut delirus ille continuè saltet, quemadmodum omnes insani, vel sani opinantes faciendum aliquid, illud ipsum, quod faciendum opinantur, faciunt vel continuè, si continuè faciendum judicant, vel per intervalla temporis, si per vices. Cæterum cum Taranta, & hydrophobia sint quidam morbi, qui certò proveniunt ab admixtione alicujus corporis à phalangio, vel cane rabido derivati in sanguinem, rem esse similem proprietatibus venenorum, manifestum est: quare de hujuscemodi morbis suo loco, cum scilicet de venenorum viribus disseremus.

## MELANCHOLIA.

**M**elancholiam communiter definiunt delirium sine febre cum timore, & mœstitia: quia verò iidem Medici, qui hanc definitionem admittunt, dari melancholicos, vel certa tempora in melancholia asse-

asserunt, in quibus per ejusdem morbi vim excitatur risus, lætitia, cantus, securitas, mirum est, quantum se torqueant, ut positam definitionem retineant, & cum ipsa has contrarias affectiones concilient. Melius aliquantò Aretæus, qui melancholiam definiit *angorem animi in una cogitatione defixi, atque inherentis absque febre, & furore à phantasmate melancholico ortum*; cum enim apud Medicos morbus hic in eo præcipuè situs sit, quod æger falsa alicujus opinionis specie illuditur, quam tamen suo malo veram credit, aptè in definitione Aretæi id exponitur per verba *in una cogitatione defixi, atque inherentis*: at verò cum inquit, angorem animi esse melancholiam; id verò minimè convenit cum omnibus melancholicorum affectionibus; angor enim est quid triste, & graviter, seu quodam veluti dolore afficiens animum, cum tamen melancholici non semel rideant, cantent, &c. Itaque rectiùs definiiri posset melancholia delirium sine febre, quo delirans imaginatur de re aliqua singulari, vel paucis aliquot tanquam verum id, quod est falsum, & tristis est, aut lætus, timens, aut securus, prout imaginatio illa conjuncta est cum speciebus tristitiæ, lætitiæ, timoris, securitatis. Quia verò invaluit tantum non apud omnes, melancholiam esse delirium sine febre cum timore, & mœstitia, quanquam hæc sit species, non genus ejus, ut ex præmissis hæc paucis patet, nos usitato apud Medicos loquendi modo inservientes hanc ipsam ab iis definitam melancholiam exponemus, ad ipsam deindè revocaturi omne fixarum de re aliqua, & falsarum opinionum genus cum quibuscunque affectionibus conjunctum, quæ eatenus melancholiæ dicendæ erunt, quatenus in fixa, & falsa opinione de re aliqua positæ sunt, cum per id conveniant cum hac melancholia vulgariter definita, in qua datur fixa, & falsa opinio de re aliqua timorem, & mœstitiam producente. Hanc igitur Melancholiam

### Antecedentia.

**A**ntecedunt vigiliæ, cogitationes assiduæ, curæ, diuturnus luctus, constans abjectio animi, subitus, ac vehemens terror, & consternatio seu per somnium, seu per spectrum noctu, locis obscuris, sylvis falsò obversari sensibus creditum, species casu excitata rei terribilis. Hinc magis proximè ipsam præcunt somni breves, interrupti, somnia turbulenta, vertigines, aurium sonitus, mœstitia, ac tristitia præter occasionem, tristium cogitatio, metus inanis, seu sine causa: in una, eaque tristi cogitatione defixa mens, taciturnitas, morositas, fuga ab hominum frequentia, solitudinum amor, & persecutio; suspitio: tolerantia inedia in aliquibus tam pertinax, ut mori malint, quam vesci: crebra suspiria, respiratio tar-

6. Aph. 23.  
7. Aph. 40.

6. Epid. 54.

da, & rara; pulsus tardus, parvus, rarus, ac tandem jam ingruente morbo, quæ absurda cogitant, sermone, & gellu repræsentant, sed sine furore & febre. *Si metus, atque tristitia longo tempore perseverent, melancholia est signum*, ait Hippocr. & idem: *Si de repente lingua incontinens fiat, aut aliqua pars attonita stupeat, signum est melancholicum*; & rursus idem: *Atra bile vexati morbo quoque comitiali corripit magna ex parte consueverunt*: & morbo comitiali laborantes atra bile divexari: *at horum utrumque magis accidit, prout ad alterutram partem morbus inclinaverit; etenim si in corpus, morbo comitiali laborant; si verò in mentem, atra bile vexantur*. Hactenus ille. Morbi calidi, ut phrenitis, Mania. Et hæc idiopathicam antecedunt, Sympathicam verò signa omnia humorum melancholicorum, si sit à toto corpore, ab hypochondriis hypochondriaca, ab utero hysterica, &c.

### Conjuncta.

**T**imor, mœstitia, nulla febris, delirium fixum semper in eadem cogitatione rei timorem, & mœstitiam producentis. Reliqua se habent ut in signis antecedentibus, cum quibus conjungitur quicquid per affuetudinem solitus fuit operari timens, ac mœrens, sui compos ille jam delirus, & quicquid specie delirii supposita aptè judicat esse faciendum, ut vel timoris securitatem aliquam, vel mœstitiæ levamen inveniatur, vel in mortem, si desperatus est, veniat.

### Succedentia.

6. Epid. 54.

6. Aph. 56.

6. Aph. 21.

**E**pilepsia quandoque, ut Hipp. & ut idem rursus: *Morborum melancholicorum ad hæc tempora (nempe Veris, & Autumni) periculosi decubitus vel corporis siderationem, vel convulsionem, vel Maniam, vel cecitatem denunciant*, & rursus idem: *Insanis si varices, vel hæmorrhoides stupervenerint, insaniam solutio* (explicat enim hunc aphorismum Galenus de melancholia) prodest etiam Elephantiasis, egestionis nigræ, rabies.

Quoniam in unoquoque delirio, in quo certæ semper unius, ejusdemque rei species obversatur opinio, ea sit nervorum cohesio ad circumferentias undarum oportet, ut restitui illi non possint, ex quo fit, ut spiritus cujuscunque impetus, etsi nitantur nervos in alios tremores agere, tamen veluti per lubricum dilabentes ad usque circumferentias restituantur nervi, quo sunt densioris, & siccioris naturæ, postquam toties dimoti sunt, ut restitui ulterius non possint, & per illam permanentem inflexionem multo validius impediunt, ne iidem nervi ad alias partes inflectantur, ac denique eo magis urget

urget ejusmodi impedimentum, quo nervus est siccior; est enim tenrior, & quo magis spiritus sunt frigidi; sunt enim minoris impetus: ad frigidum autem, & siccum accedunt melancholici ex totius temperamento, vel temperie cerebri sive propria, sive adventitia ab hypochondriis, utero &c. igitur in melancholicis dabitur dispositio maxima ad delirium melancholicum: quia verò ad hoc, ut sit delirium, necessaria est fixa illa nervorum inflexio, hæc autem se se restituendi sublata potestas in nervis pendet à diuturno, & millies repetito eodem tremore (unde sit opinio fixa, & immutabilis,) igitur delirium, in quo certa species semper versetur animo, non est necessario conjunctum cum temperamento totius, vel partium melancholico, sed solummodo necessario requirit speciem cujuscunque rei lætæ, mœstæ, generosæ, ignavæ, &c. quæ antea tamdiu tremuerit, ut in nervis cujuscunque conditionis, ac temperiei illi sint, omninò impediverit facultatem restituentem; hac enim posita spiritus quocunque nitantur sive calidi, sive frigidi sint, semper quasi per lubricum dilabentur ad usque circumferentias in inflexione permanentes. Cum autem species illa inflexilis conjuncta sit per assuetudinem cum iis motibus, habitudinibus totius corporis & partium, & cum iis cogitationibus, quæ rebus lætis, tristibus, timendis, generosis &c. conveniunt; igitur quousque species illa inflexilis per dilapsum novorum spirituum in tremorem agetur, eo usque illæ habitudines, illi motus, illæ cogitationes habebuntur, & quicunque ita se habet, delirus dici merebitur. Quia verò & frigiditas, seu minor impetus spirituum in melancholicis, & siccitas nervorum hanc inflexibilitatem majorem facit, hinc posita opinione fixa, facilè poterunt in delirium abire ejus temperamenti homines sive totius, sive partium, sed antea opus erit eadem illa opinione fixa. Hanc autem producent spectra, somnia, &c. quæ inter antecedentia recensuimus, in nervos incurrentia hominum diversis opinionibus per leges, & assuetudines instructorum de inferis, de dolore, de morte, de pudicitia, & si quæ sunt alia, ex quo fiet, ut summum, vel plus minus timendum aliquid concipiat, nempe speciem majoris, aut minoris impetus, seu diuturnioris, circa quam hærebit longo tempore, hoc est, per assuetudinem quiescere non permittet, ut rem benè introspiciat, atque perpendat, ut intelligat, quantum inde mali immineat, an illi se subducere possit, an ad desperationem veniendum, inter quæ cum nulla plerumque affulgeat securitatis lux, & certi exitus, fiet suspiciosus aversator hominum, cum de iis dubitet, lucifugus, sylvipeta, & hujusmodi. Quin imò hæc singula contingent etiam, antequam delirium veniat, eo scilicet tempore, cum species non adhuc tamdiu tremuit, ut omnino tremere non possint aliquibus aliis tremoribus nervi, accidentque illa, per vices, prout illa species aut solitaria, aut plus minus conjuncta cum aliis

Delirium melancholicum non conjunctum necessario cum causa atrabilarii temperamenti, sed

Cum præcedente fixa alicujus, & cujuslibet rei opinione.

Temperies atrabilaria adjuvat solum.

Spectra, somnia, &c.

Præcedentia quælibet.

tremit, eaque tremente erit æger modò tacitus, ac secum de re, quæ obverfatur animo, reputans, modo secum loquens, quod eadem cogitatio est linguæ motibus expressa, modo fiens, modo ratione concepti doloris suspiriosus, vel similiter suspiriosus, quia cum propter tardam, & imminutum fluxum spirituum, eosque parvi impetus debeat esse in his affectionibus respiratio tarda, & rara, ut sanguinem intra pulmones subsistentem exprimat hærentem insuper facile, si sit melancholicus, nempe crassus. Pulsus similiter tardus, parvus, rarus cum præcedentibus omnibus, quæ facile ex his patent. Vides interim, quam inane, ac planè puerile sit, quod Galenus tradidit, & Medici satis unanimiter admittunt, melancholici delirii causam esse spiritum animale tenebricosum, qui obscuritate sua inficiat operationes animi; neque enim in delirio etiam, quo tristitia concipiuntur, dantur ullæ tenebræ, obscuritas, aut infectio in speciebus triste illud representantibus, & ea, quæ cum ea specie conjuncta sunt, imò representantur vividè, clarè, perspicuè, simulatur risus, cantus, lætitia, ut mortis fiat compos delirus aliquis, atque insuper cur spiritus ille tenebricosus non inficit omnes species, sed illam solum, de qua delirium excitatur? Cur illam solum excitat? Sed hæc satis. Facile autem patet, deliria hujusmodi esse posse cujuscunque generis, prout species excitatur non debilis: excitari autem illa potest non solum per externa, ut superius, sed per interna etiam, ut in somniis, ac tum erit illius delirii causa, & origo omninò à casu repetenda, quæ promovebitur, & conservabitur à temperamento totius, aut partium melancholico, ut superius: itaque erit melancholicus, sed non ab humore frigido, & sicco, qui se Regem, qui se Deum, qui se rerum omnium potentem, qui elegantem, qui formosum, qui vitreum, qui ex grano milii, aut panici, qui cuculum, qui lusciniam, qui lupum, aut selem existimet, & hujusmodi mille, prout vel externum aliquid vividè sensus movens, vel internum aliquid casu excitatum fixæ opinioni occasionem dederit, qua deinde fit, ut delirus ille se imaginetur id, quod semper obverfatur animo, quæ deliriorum species eo solum sunt melancholicis annumerandæ, quod ab opinione falsa, & fixa pendent, non autem quod ab atra bile provenient. Hinc patet, *cur metus, & tristitia longi temporis portendant melancholiam*; longitudo enim illa temporis in eodem statu mœroris, & tristitiæ fixam de eadem re speciem indicat, adeoque proximum delirio gradum. Similiter cum humor melancholicus sit crassus, si vel nimis premat alicubi cerebrum ita, ut spiritus ad partes derivari non possint, vel deriventur incertis vicibus, ac legibus, fient attonitæ partes, vel incontinentes, nempe incertis motibus motæ, quæ etiam provenire poterunt à crassitie spirituum, & inordinata, vel eadem, & nullius ordinis crassitie sanguinis, cum utraque hæc liquida, supposita cacochymia

6. Aph. 23.

7. Aph. 40.

6. Epid. 54.

mia melancholica, esse debeant crassiore, sed necessarium non sit, ut sint æquè crassa in singulis suis partibus. Eadem ratio est de epilepsia vel antecedente, vel succedente melancholiæ, ut patet. Morbi verò calidi absumunt humiditatem, & calorem expirare faciunt, unde superest melancholica natura sicca, & frigida cum siccitate nervorum &c. Deest febris, vel quia morbus est in sola tensione nervorum, quando non conjungitur cum cacochymia, vel humores sunt frigidi, & siccissimi, unde nec fermentescere, nec facillè obstruere, nec irritare multum possunt, unde nulla febris causa. *Melancholicorum autem decubitus vel sidentationem, hoc est, apoplexiam, vel convulsionem, vel Maniam, vel cæcitatem pariunt,* quia cum decubitus supponatur, erit melancholia cum materia, quæ si cerebrum premat, vel impleat glandulas ita, ut spiritus generari, vel derivari non possint, vel impleat musculos, summos nervos, aut summas arterias, sensum, & motum impedit, seu fiet apoplexia: si impediatur fluxus per assuetudinem, & solus superfit fluxus naturalis, fiet motus tonicus, vel convulsio, quæ etiam fieri poterit, si humor permutetur, & abeat in siccum, & oriatur convulsio à siccitate, sicuti eadem de causa mania: cæcitas verò vel à siccitate humorum oculi, vel ab obstructione nervi, vel ab obstructione arteriarum, vel à decubitu intra ipsum oculum. *Quod si in eodem delirio cum materia superveniant hæmorrhoides, vel varices, materia delirii alio derivabitur,* & tolletur causa conservans siccitatem, sicut etiam cum est per solam speciem fixam; detracto enim sanguine laxantur magis partes. Postremò in eodem delirio per elephantiasim, scabiem, egestiones nigras vel materia subtrahetur, vel aufertur stimulus, & siccitas siccitatem, & inflexibilitatem nervorum conservans, unde facillè salus: ex his igitur patet, melancholiam esse delirium sine febre cum timore, & mœstitia ortum à fixa, & constanti specie, sive imaginatione rei timendæ, & dolendæ, quam promovet temperamentum corporis totius, aut aliquarum quarundem partium melancholicum, & si quidem sit capitis, esse melancholiam idiopathicam: si aliarum partium, sympatheticam. Patet itaque, reliqua omnia deliria sine febre, & quæ furiosa non sint, ut maniacæ, quanquam reipsa non melancholica, hoc est, non provenienti ab atra bile, ad melancholiam, ut superius diximus, posse referri, quatenus & ipsa sunt delirium sine febre à fixa, & constanti specie ejusdem semper, ac certæ rei, atque proinde ad hanc deliriorum seriem etiam fortè propius pertinere Lycanthropiam, cum illa sit per solam opinionem, Cynanthropiam etiam non ex morsu canis rabidi, sed similiter per imaginationem, & quæcunque sunt opiniones, quibus existimamus nos factos brutum aliquod, vel quid simile animatum, vel animâ carens. Pertinet huc furor eroticus, seu amatorius ita dictus, non quia hoc morbo affecti furant, ut

Morbi calidi

Nulla febris.

6. Aph. 56.

6. Aph. 21.

Quid sit melancholia.

Lycanthropia, &amp; Cynanthropia. Furor eroticus seu amatorius.

mania-

maniaci, sed quia amor furor est, pertinet huc, inquam, cum furor nihil sit aliud, quam opinio fixa, & imaginatio tenax de re amata, qua fit, ut æger nunquam in eodem statu persistat, cum modo timeat, modo speret, continuè dubitet de amore mutuo, unde modo lætus, prout spes adblanditur, modo tristis, cum timor urget, modo effusa lætitiæ, cum imaginatur aliquid tanquam certum argumentum mutua benevolentia. Si autem desperet, tunc summa tristitia, lacrymæ, suspiria, taciturnitas, respiratio tarda, magna, pulsus parvus, rarus, inter quæ si dilecta veniat, subito pulsus frequentior, & major, aucta respiratio, primo taciturnitas, mox vox, & gaudium, & plena salus, si illa arrideat; si amatoriè tueatur, si finem spondeat diuturnitati pœnarum. Hæ autem, & similes furoris erotici affectiones ex superioribus, & operationibus animalium facillè patent, cum pendeant partim ex assuetudine, partim ex necessitate instrumentorum, & motuum. Secundo huc pertinet melancholia errabunda ita nuncupata, quod errare so- leat, & præcipue mense Februario invadere, in qua æger ne per horam quidem potest in eodem loco quiescere, sed cogitur huc illuc continuè vagari nesciens, quo vadat, timidior est omnibus melancholicis hominum frequentiam fugiens, noctivagus per sepulcra, per solitudines, nec scit unquam, quid fugiat, quid quærat, quid velit. Corpus siccum, & aridum, oculi concavi, sine lacrymis, exsucci, lingua arida, color corporis citrinus, ulcera non rarò in cruribus, quæ non consolidantur. Hæc autem vel ab opinione rei tristis antea conceptæ, vel casu excitatæ per abundantiam humoris terrei, & sicci, & per cogitationem firmatæ. Ex eo autem quod vagentur, nec sciant, quo vadant, dicta est Arabibus Kutubuth, quo nomine ipsis est Animal, quod per superficiem aquarum stagnantium huc illuc continuè curfitat. Postremo huc referenda est melancholia attonica errabundæ contraria, in qua æger loco non movetur, imò nec sito, sedens nunquam assurgit, stans nunquam sedet, jacens nunquam se erigit, nec pedes agit, nisi ab adstantibus promoveatur, & loco pellatur: hominum frequentiam non fugit, interroganti non respondet, licet dictis animum advertere videatur, monita nihil curat, ac si surdus esset, objectis visui, & tactui non attendit, quasi cogitabundus, & cogitatione aliarum rerum distractus dormit, vigilat per intervalla, cibum ori admotum comedit, potum haurit. Rarissimum morbi genus, nec à Sennerto visum, sed à Medico Electoris Saxonie Jacobo Jano amico suo semel in viro 30. annorum Ecclesie cujusdam Pastore, & sibi communicatum. Ex relatione autem patet, totum hoc ab opinione fixa ortum duxisse. Ait namque: Hic temperamento melancholicus verno tempore melancholia laborare cœpit, tristiorque subinde factus nihil quidem absurdi protulit, attamen quasi tentationibus vexatus, sed propter pecca-

Melancholia  
errabunda, Ara-  
bibus Kutubuth,

Attonica.

peccata (quoniam  
Deo inquam re-  
spicimus, qui ge-  
neratum totum  
sibi ipsi, ut  
& quasi per  
Tempore autem  
dom factus est  
eis presentibus  
dam à melanc-  
tare visus est  
tionibus conu-  
aliquando edidi-  
illum ex eo licet  
pota. In  
gibundis in  
eodem restibus  
ponibus sponte  
bat, impulsus, &  
dus sedebat in  
bat, & continuo  
Hic affectus dum  
relictus man-  
men, quia na-  
affectionem  
alia cogitatio  
vertenti patet  
tam per conse-

P

A People  
luxu  
aqua

peccata (quæ in juventute commiserat non atrociam, sed leviam plane) se cum Deo in gratiam redire non posse sibi persuasum habebat, indignumque se reputabat, qui gereret munus Ecclesiasticum. Itaque desperabundi instar non tantum totum tempus vernum, sed & integram æstatem, qua aliquoties sibi ipsi, ut & uxori violentas manus inferre tentavit, suaque interdum, & quasi per paroxysmum *μετὰ σπυδῆς* agere visus est, miserè transegit. Tempore autumnali fervore illo in actionibus remittente tristior præter modum factus est, semperque tacens crebra solum suspiria ingeminavit. Amicis præsentibus, & variis consolationibus ægri miseriam lenientibus interdum à melancholia, & tristitia seriò dehortantibus iubens quidem auscultare visus est, ad responsum tamen dandum licet variis propositis interrogationibus continuè instigatus permoveri non potuit. Hanc tamen vocem aliquando edidit: Ah Deus! qua excepta aliquot septimanis non verbum ullum ex eo licet sæpiùs interrogato, & ut loqueretur monito, extorqueri potuit. Interim nocturno tempore dormiebat; benè mane evigilans cogitabundi instar in lecto immobilis jacebat, è lecto opera uxoris elevatus ab eadem vestibus induebatur, indutus stabat instar statuæ manu capiti, & temporibus sponte admota, quod præter modum tristes facere solent, suspirabat, impulsus, & manu deductus incedebat, ad scamnum, vel sellam adductus sedebat, inligatus mensæ affidebat, cibum à conjugè in os insertum edebat, & cantharo ori applicato, quem manibus arripiebat & tenebat, bibebat. Hic affectus duravit toto autumno, media hyeme minui cœpit, ita ut tandem restitutus munus Ecclesiasticum, iterum obiret, cui adhuc præest, tristior tamen, quia natura melancholicus longo tempore est deprehensus. Quam affectionem à fixa credulitate sui discriminis, & desperatione, & continua alta cogitatione de rebus suis post obitum accidisse palam est, ut leviter advertenti patet ex nostris operationibus Animalium. De melancholiis autem per consensum, & præcipuè hypochondriaca in morbis abdominis.

## PARALYSIS,

seu Resolutio.

### Antecedentia.

**A** Poplexia, ictus spinæ, contusiones, vulnera, pressiones à tumoribus, luxationes vertebrarum, senectus, argenti vivi tractatio, natatio in aqua frigida, decubitus super lapide frigido, calidiorum usus, tem-

K k k

peftas